

TEK KİŞİLİK ŞİRKETLERİN UYGULAMAYA YANSIMALARI

Özge AYAN*

ÖZ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nu ile getirilen önemli yeniliklerden biri, tek kişilik şirketlerin kurulmasına olanak sağlanmasıdır.

Tek kişilik şirketlere duyulan ihtiyacı dikkate alan kanun koyucu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile anonim ve limited şirketlerin tek kişi ile kurulabileceğini düzenlenmiştir. Bu Kanun ile tek kişi ile şirket kuruluşunun yanı sıra, aynı tek kişinin yönetim kurulunu oluşturması da mümkün kılınmıştır. Bu düzenlemeler ile başta Avrupa Ekonomik Topluluğunun şirketlere ilişkin 89/667 sayılı Onikinci Yönergesinde de yer alan tek kişi şirketlere ilişkin maddelerine ve bu yapıyı kabul eden yabancı ülke kanunlarına uyum sağlanmıştır.

Tek kişi ile şirket kurulabilme olanağı, kurumsallaşmayı kolaylaştırmakta, şirketin yönetiminde hızlı, karar alma süreci ve kontrolü kolay bir yapı sağlamaktadır.

Çalışmamızda tek kişi şirketlerin işleyişini, bu şirketlerin olumlu ve olumsuz yönlerini ve tek kişilik şirketlerin uygulamaya olan yansımalarını incelemeyi amaçlamaktayız.

Anahtar kelimeler: Tek kişilik şirketler - Tek pay sahipli anonim şirket -Tek ortaklı limited şirket -Tüzel kişilik perdesinin aralanması - 89/667 sayılı Onikinci Yönerge

REFLECTIONS OF SINGLE COMPANIES ON APPLICATION

ABSTRACT

The possibility of establishing a single member company is one of the important innovations brought by the Turkish Commercial Code No. 6102.

Taking into account the need for the establishment of a single-person company, the legislator regulated that joint-stock and limited liability companies could be established with single-member person through the Turkish Commercial Code No. 6102. With this regulation in addition to the establishment of a single member company, it was also possible for the same single person to form the board of directors. With these regulations, primarily the articles of the European Economic Community concerning the companies which are included in the twelfth directive numbered

* **Doç. Dr.**, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu Uluslararası Ticaret Bölümü Öğretim Üyesi, **e-posta:** ozgeayan1@gmail.com

DOI : 10.34246/ahbvuhfd.609023

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih : 11/07/2019

Yayınlanmasının Uygun Görüldüğü Tarih: 25/07/2019

89/667 and the laws of the foreign countries that adopted this structure were achieved.

The possibility of establishing a company with single member facilitates institutionalization and provides an easy structure for decision making and control in terms of management of the company. .

We aim to explain the establishment of single-member companies, the positive and negative aspects of these companies and the reflections of this companies on the practice.

Keywords:

Single-Member Companies, Single-Member Joint-Stock Company, Single-Member Limited Companies, Lifting of The Corporate Veil, The twelfth directive numbered 89/667

GİRİŞ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun önemli yeniliklerinden biri, tek pay sahipli- tek ortaklı şirketlerin kurulabilmesi imkânı sağlanmasıdır.

Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde, gerek kişi şirketlerinin gerekse sermaye şirketlerinin tek kişi ile kurulabilmesi mümkün değildi. Kollektif şirket, en az iki gerçek kişi ile kurulabilirken, komandit şirket biri sorumluluğu sınırlandırılmamış gerçek kişi komandite ortak, diğeri tüzel kişi de olabilen sınırlı sorumlu komanditer ortakta oluşmak zorundaydı. Anonim şirketlerin kuruluşu için en az beş kişinin varlığı gerekliydi. Limited şirketler ise en az iki kişi ile kurulabiliyordu. Koopertatiflerin en az yedi ortakta oluşması gerekiyordu. Şirketlerin kuruluşu sırasında aranan bu kanuni asgari sayının, şirketin devamı sırasında da korunması gerekiyordu.

Şirket ortaklarına ilişkin bu zorunlu sayı, şirket işleyişinde ve ortaklar arasında bir çok sorunun doğmasına neden oluyordu. Kanuni asgari ortak sayısını sağlamak amacıyla, gerçekte şirket ortağı olmak istemeyen kişiler, şirket ana sözleşmelerinde kurucu ortak olarak yer almak zorunda kalıyorlardı. Yine şirkete emek ve sermayesini getiren kişiler, gerçekte ortak olmak istemedikleri kişilerle ortaklık ilişkisini yürütmek zorunda kalıyorlardı. Zorunlu çok ortaklı yapı, şirkette karar alma sürecini güçleştiriyor, çeşitli yönetim zorlukları ortaya çıkıyordu. Özellikle limited şirketlerde ortakların kamu borçlarından sorumluluğu, gerçekte ortak olmayı hiç düşünmeyen,

akrabalık, işveren- işçi ilişkisi, ticari ilişkiler gibi nedenlerle ortak olmak zorunda kalan kişiler için büyük risk oluştuyordu. Şirket ortakları arasındaki boşanma, ölüm, miras uyuşmazlıkları gibi kişisel nedenler, şirketin işleyişini ve devamlılığını olumsuz etkiliyordu.

Bu olumsuzluklardan kaçınmak isteyen kişiler gerçek kişi tacir sıfatıyla ticari faaliyette bulunmak zorunda kalıyorlardı. Gerçek kişilerin hayat süreleri ile sınırlı tacir sıfatları, işletme faaliyetlerinin kurumsallaşmasını engelliyordu. Gerçek kişi tacirler tüm malvarlıkları ile ticaret hayatının risklerine katılmak zorunda kalıyorlardı. Ayrıca başta sınırlı sorumluluk ilkesi gibi şirketler hukukunun getirdiği hiçbir avantajdan da yararlanamıyorlardı.

Oysa tek kişi tarafından şirket kurulması imkânı tanınması ile tüm bu olumsuzluklar önlenebiliyordu. Tek kişi şirketin kuruluşunun ve yönetiminin kolaylığı, şirkete ilişkin kararların hızlıca alınıp uygulanabilmesi bu yapıya olan talebi artırıyor.

Tek kişi şirket kuruluşuna olan ihtiyacı dikkate alan kanun koyucu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile anonim ve limited şirketlerin tek kişi ile kurulabileceğini düzenledi. Bu Kanun ile tek kişi ile şirket kuruluşunun yanı sıra, aynı tek kişinin şirketin yönetim kurulunu oluşturması da mümkün kılındı. Bu düzenlemeler ile başta Avrupa Ekonomik Topluluğunun şirketlere ilişkin 89/667 sayılı Onikinci Yönergesinde de yer alan tek kişi şirketlere ilişkin maddelere ve bu yapıyı kabul eden yabancı ülke kanunlarına uyum sağlandı.

Makalemizde tek kişi şirketlere ilişkin yasal düzenlemeler başta olmak üzere, bu şirketlerin olumlu ve olumsuz yönleri incelenecek ve bu şirket yapısının uygulamaya olan yansımaları tespit edilmeye çalışılacaktır.

I. MEVZUAT

Türk hukukunda tek kişilik şirketlerin kurulabilmesi, ilk defa 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunundaki düzenlemeler ile mümkün hale gelmiştir¹. Kanunun 338. maddesi ile anonim şirketlerin, 573. maddesi ile de limited şirketlerin tek kişiden oluşabileceği açıkça düzenlenmiştir.

---

¹ Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu döneminde, tek kişinin şirket kurması kabul edilmemiş, ancak Kanunun 434, 435 ve 504/2 maddelerinde anonim ve limited şirketin ortak sayısının sonradan bire düşmesi halinde geçici bir süreliğine tek ortaklı şirketin varlığına izin verilmiştir.

Yeni kanuni düzenlemelere göre, anonim ve limited şirketlerin sadece kuruluş aşamasında değil, kurulduktan sonra pay devri, miras, birleşme gibi nedenlerle tek pay sahibine düşülmesi halinde şirket, tek pay sahibi ile faaliyetlerine devam edebilmektedir.

Pay sahibinin bire düşmesi durumunda bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde yönetim kuruluna yazılı olarak bildirim yapılması gerektiği ve yönetim kurulunun bildirim aldığı tarihten itibaren yedi gün içinde şirketin tek pay sahibi şirket haline geldiğini tescil ve ilan ettirmesi gerekmektedir (TTK 338/2, 574/2).

Şirketin gerek tek pay sahipli olarak kurulması, gerekse sonradan tek pay sahipli hale dönüşmesi halinde bu tek pay sahibinin adı soyadı, yerleşim yeri, vatandaşlığı tescil edilmelidir. Bu tescil işleminin yapılması yönetim kurulunun görevidir. Tescil işlemini gerçekleştirmeyen yönetim kurulu, bundan kaynaklanan zarardan sorumlu olur (TTK 338/2, 574/2).

Kanunda sermaye şirketlerinin tek pay sahipli olarak kurulması ve devamı mümkün kılınsa da, şirketin kendi paylarının tamamını kendisinin iktisap ederek tek pay sahibi haline gelmesi yasaklanmıştır² (TTK 338/3, 574/3).

Sermaye şirketleri için getirilen bu olanak, kişi şirketleri olan kolektif ve komandit şirketler ve kooperatifler için öngörülmemiştir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda, şahıs şirketlerinin en az iki gerçek kişiden oluşması gerektiği, ortak sayısının bire düşmesinin şirketin sona erme nedeni olabileceği düzenlenmiştir (TTK 211, 257, 304, 328).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile sermaye şirketleri için getirilen tek kişi gerçek veya tüzel kişi ile şirket kurulabilmesi imkânı, yabancı hukuklar da düzenlenmiştir. Başta Avrupa Birliği mevzuatı olmak üzere Alman, İngiliz ve İsviçre hukuklarında da benzer düzenlemelere yer verilmiştir.

Tek kişilik şirket kurma imkânı sağlayan 89/667 sayılı Onikinci Ortaklıklar Yönergesi³, Avrupa Birliği mevzuatında önemli bir yer tutmaktadır.

² Şirketin kendi paylarını iktisap etmesi ve koşulları hakkında ayrıntılı bilgi için bk. AYAN, Kendi Paylarını İktisap, s.185 vd.; TÜRK, s.71 vd.; PULAŞLI, s.591 vd.; AYHAN/ÇAĞ-LAR/ÖZDAMAR, s.325-328.

³ "Twelfth Council Company Law Directive 89/667/EEC of 21 December 1989 on single-member private limited - liability companies" isimli yönerge 21.12.1989 yılında yayınlanmıştır (Official Journal L 395, 30/12/1989 P. 0040 - 0042). Bu yönerge 2009

Bu Yönerge ile anonim ve limited şirketlerin tek kişi ile kurulması ve aynı kişinin yönetim kurulu üyesi olabilmesi kabul edilmiş ve böylece şirketlerde tüm karar alma mekanizmasının tek kişide toplanması imkânı yaratılmıştır. Yönergede yapılan 2009/102 sayılı değişiklikte de tek kişilik şirket kurma ve tek pay sahibinin yönetim kurulunu oluşturmasına ilişkin düzenlemeler korunmuştur⁴.

Avrupa Birliğinin kuruluş amaçları arasında, serbest dolaşım hakkı tanınması ve gümrük birliği uygulamaları ile sınırların kaldırılması ve böylece tek pazarın oluşturulması bulunmaktadır. Bu amaçların gerçekleşmesi için, sermayenin teşviki ve sürdürülebilir, güçlü bir ekonomik yapı için şirket kurulmasının kolaylaştırılması önemlidir. Bu amaca uygun olarak girişimcilik ruhunun teşvik edilmesi, ekonomik büyümenin gerçekleşmesi için, belli bir girişimci sayısı sağlama zorunluluğu olmaksızın tek kişinin ticari işletme veya şirket kurabilmesini sağlayan tek kişilik şirketlere ilişkin Avrupa Birliği Yönergesi kabul edilmiştir.

Bilindiği gibi, Avrupa Birliğinin yetkili organı olan Avrupa Parlamentosu tarafından çıkarılan yönergeler, üye ülkeler tarafından iç hukuklarında düzenleme yapılarak iç hukuklarına alınmak suretiyle uygulama alanı bulurlar. Tek kişilik şirketlere ilişkin Onikinci Yönerge de, birçok üye ülke tarafından yapılan iç hukuk değişiklikleri ile benimsenmiştir.

Avrupa Birliğinin öncü ülkelerinden Almanya'da tek kişilik şirket kurulabilmesine ilişkin yasal düzenlemeler, Avrupa Birliğinin ilgili yönergesinin yayınlanmasından önce gerçekleştirilmiştir. Alman hukukunda limited şirketlerin tek kişi olarak kurulabileceği 1980 yılında limited şirketler kanunda yapılan değişiklik ile düzenlenmiştir⁵ (GmbH&1). Anonim şirketlerin tek pay sahibi ile kurulabileceği ise, Paylı Ortaklıklar Kanununda (Aktiengesetz) 1994 yılında yapılan değişiklik ile benimsenmiştir⁶ (AktG&2).

---

yılında 2009/102 EEC sayısını almıştır. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31989L0667>).

⁴ BRAENDEL, s.16 vd.

⁵ Gesetz zur Änderung des Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung und anderer handelsrechtlicher Vorschriften" isimli kanun 01.01.1981 yılında yürürlüğe girmiştir (BGBl. 1980 I. S. 836 vd.).

⁶ İlgili düzenleme için bk. Gesetz für kleine Aktiengesellschaften und zur Deregulierung des Aktienrechts vom 2.8.1994, BGBI.1, s.1961/ BGB 1, I, Nr 52 vom 09.08.1994, s.1961 vd). Alman hukukunda tek kişilik şirketler hakkında ayrıntılı bilgi için bk. BALLERSTEDT, s.513; LUTTER, s.429; WESTERMANN, s.44; DRYGALA/STAAKE/SZALAI, s.51,

İngiltere de tek kişilik şirket kuruluşunu benimseyen ülkeler arasındadır. İngiliz hukukunda, tek kişilik şirketlerin kurulabilmesi, İngiliz Şirketler Kanununa (Companies Act), Onikinci Yönerge hükümlerinin dâhil edilmesiyle 1992 yılında mümkün kılınmıştır⁷.

İsviçre’de İsviçre Borçlar Kanununda yapılan değişiklik ile tek kişi limited ve anonim şirketlerin kurulabileceği 2005 yılında kabul edilmiştir⁸. İsviçre Borçlar Kanunun ilgili hükümlerinde tek kişi anonim ve limited şirket kurulabileceği açıkça ifade edilmektedir⁹ (OR 625, 775).

Görüldüğü üzere, tek kişi şirket kuruluşu bir ihtiyaç olarak görülmüş ve başta Avrupa Birliği mevzuatı olmak üzere birçok yabancı hukuk düzenlemesinde tek kişinin anonim ve limited şirket kurmasına veya şirketin sonradan tek kişi ortağa dönüşmesine imkân tanınmıştır. Türk hukukunda da bu değişikliklere uyum sağlanmış, 2012 yılında kabul edilerek yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile tek kişilik şirketlerin kurulması ve yürütülmesine ilişkin gerekli kanuni düzenlemeler yapılmıştır.

II. TEK KİŞİLİK ŞİRKETLERE GENEL BAKIŞ

A. TEK KİŞİLİK ŞİRKETLERİN OLUMLU YÖNLERİ

Tek kişilik şirket, girişimciliğin özendirilmesi, kurumsallaşmasının sağlanması, sermayenin kolayca ekonomiyle kazandırılarak, katkı değer ve istihdam yaratılması için getirilmiş bir modeldir. Bu şirket yapısının avantajları aşağıda ayrıntılı şekilde incelenecektir.

1. Saman Adam Yaratma Zorunluluğunu Ortadan Kaldırması Bakımından

Tek kişilik şirketlerin gerek doktrinde savunulmasının gerekse uygulamada ihtiyaç duyulmasının en önemli nedeni, önceki düzenlemelerde

s.374; VON BUREN/STOFFEL/ WEBER, s.22; SCHMIDT/LUTTER, s.163 vd.

⁷ İngiliz hukukunda ilgili düzenleme için bk. The Companies (Single Member Private Limited Companies) Regulations 1992. Statutory Instruments number 1699 of 1992 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=NIM%3A80144>).

⁸ İsviçre Borçlar Kanununun değişikliği 16.12.2005 yılında yapılmış, bu değişiklik 01.01.2008 yılında yürürlüğe girmiştir. İlgili düzenleme için bk. BG vom 16.12.2005 (GmbH-Recht sowie Anpassungen im Aktien-, Genossenschafts- Handelsregister- und Firmenrecht), in Kraft seit 1.1.2008 (BB1 2002 3148, 2004 3969).

⁹ İsviçre hukukunda tek kişilik şirketler hakkında ayrıntılı bilgi için bk. BAUDENBACHER, s.277 vd.; OBERHOLZER, s. 5 vd.; MEIER, s.16 vd.; MEIER-HAYOZ/FORSTMOSER, s.3 vd.; VON DER CRONE, s.26 vd.

şirket kurulabilmesi için zorunlu tutulan asgari ortak sayılarından kaynaklanan sorunlardır.

Gerçekte ortak olmak istemeyen, asgari kanuni sayıyı yerine getirmek için ortakmış gibi gösterilen bu kişiler doktrinde “saman adam” olarak adlandırılmaktadır¹⁰. Saman adamların, şirket yönetimi ile, şirket işleriyle hiçbir ilgileri yoktur. Bu kişiler her ne kadar kanunda aranan koşulları yerine getirmek için ortak olarak gösterilmekteyse de, başta oy hakkı olmak üzere şirket ortaklığından kaynaklı tüm mali ve ortaksal haklara ve yetkilere sahiptirler. Saman adam ortaklar, genel kurullarda oy kullanabilirler. Kar payı, tasfiye payı alabilir; bilgi alma ve inceleme haklarını kullanabilirler.

Anonim şirketlerde kararlar kural olarak oy çokluğu ile alınır. Oybirliğine tabi işlemler oldukça sınırlıdır¹¹. Bu nedenle özellikle saman adamlara az sermaye payı verilmesi halinde, karar alma sürecinde büyük bir sorun ile karşılaşılmaz. Ancak başlangıçta saman adamlara azınlık oluşturacak kadar pay verilmesi halinde, ileride azınlık haklarının kullanılması¹², anonim şirketin feshi davası açılması¹³ ve çıkma payı talebinin ileri sürülmesi gibi şirketin varlığını ve işleyişini tehdit edecek hukuki süreçlerle karşılaşılabilir.

Aynı sorun limited şirketlerde de söz konusudur. Limited şirketlerde ağırlaştırılmış karar nisabına veya oybirliğine tabi kararların fazlalığı¹⁴, saman adamların şirketin karar alma sürecinde etkili olmalarına neden olur. Şirketin devamı sırasında saman adamların aktif yol alma isteklerinin ortaya çıkması veya karar alma sürecindeki güçlerinin farklarına varmaları hak edilmeyen taleplerin ileri sürülmesine yol açabilir.

---

¹⁰ BALLERSTEDT, s.514; BAUDENBACHER, Art 625, N. 1, s.277; MEIER, s.16, s.18; MEIER-HAYOZ/FORSTMOSER, s.4; AYDOĞAN, s.59 vd.

¹¹ Anonim şirketlerde oybirliğine tabi kararlar bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülükler getiren kararlar ve şirket merkezinin yurtdışına taşınmasına ilişkin kararlardır (TTK 421/2).

¹² Anonim ve limited şirkette azınlık hakları için ayrıntılı bilgi için bk. ULUSOY, s.35 vd.

¹³ Anonim şirketin haklı sebeplerle feshi davası hakkında ayrıntılı bilgi için bk. AYAN, (2011), s.2237 vd.

¹⁴ Limited şirketin başka şirketle birleşmesi veya bölünmesi ya da tür değiştirmesinde ağırlaştırılmış karar nisapları öngörülmüştür (TTK 151/1, c, 151/5, 151/6, 173/2). Özellikle birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararları ortaklara ek yükümlülük veya kişisel yükümlülük getiriyorsa veya mevcut yükümlülükler genişletiliyorsa, bu kararların alınabilmesi için tüm ortakların oybirliği aranır (TTK 151/4).

Yine limited şirketten çıkma ve ayrılma akçesi talepleri, şirketin feshi talepleri, azınlık haklarının kullanılması, pay devirlerinin ve sermaye artırımlarının engellenmesi yoluyla şirket işleyemez hale gelebilir. Bu sorunu çözmek isteyen gerçek ortak, saman adamların şirketten ayrılmaları için hak ettiklerinden fazla bedel ödemek zorunda kalabilir.

Saman adam olarak şirkette ortak olarak gösterilen kişiler açısından da önemli riskler söz konusudur. Saman adamlar, şirket ortağı olmanın tüm yükümlülüklerine katlanmak zorunda kalırlar.

Anonim şirketlerde tek borç ilkesi gereğince ortakların sorumluluğu taahhüt ettikleri sermayeyi getirmek ile sınırlandırılmıştır (TTK 480). Ancak yönetim kurulu üyelerinin kamu borçlarından sorumluluğu bulunmaktadır. Saman adam ortak, aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olarak şirkette yer alırsa, şirketin malvarlığından tahsil edilemeyen kamu borçlarından sorumlu tutulabilir¹⁵. Limited şirketlerde ise, şirketin ödeyemediği kamu borçlarından sorumluluk sadece müdürlere değil, tüm ortaklara yüklenen bir sorumluluktur. Saman adamların kamu borçlarından sorumlu tutulabilmesi, bu kişiler için oldukça önemli bir risk oluşturmaktadır.

Kanunda tek kişilik şirketlerin kurulma imkânı getirilmesi ile saman adam yaratma zorunluluğu ve bundan kaynaklı sorunlar ortadan kaldırılmıştır.

2. Sınırlı Sorumluluk Sisteminden Yararlanılması Bakımından

Sermaye şirketlerinin getiriliş amaçlarından biri, ortaklarına sınırlı bir sorumluluk tanıyarak, kişileri şirket ortağı olmaya, birikimleri ile ticaret yapmaya teşvik etmektir. Sermaye şirketi olan anonim ve limited şirketlerin bu etkisi ortak sayısına bağlı değildir. Sermaye şirketleri ister bir ortaktan ister daha fazla ortaktan oluşsun, ortağının koymayı taahhüt ettiği sermayenin ödenmesi ile sorumluluğu sona ermektedir¹⁶ (TTK 480/1, 585,602). Sermaye koyma taahhüdünü yerine getiren ortağın kural olarak, şirketin diğer borçlarından sorumluluğu doğmaz¹⁷.

Tek kişi şirket kurarak ticaret yapan pay sahibi de, koymayı taahhüt ettiği sermayeyi şirkete getirdikten sonra, şirketin sağladığı sınırlı sorumluluk

¹⁵ ÇAMOĞLU, s.139 vd.

¹⁶ Tek borç ilkesinin istisnaları hakkında ayrıntılı bilgi için bk. AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s.439-441; POROY/TEKİNALP/ÇAMOĞLU, N.1019.

¹⁷ Limited şirket ortaklarının şirketin kamu borçlarından kaynaklanan istisnai sorumluluğu bulunmaktadır. Bu konuda ayrıntılı bilgi için bk. ÇAMOĞLU, s.139 vd.

sisteminden yararlanabilir. Şirket faaliyetleri nedeniyle ortaya çıkan borç ve alacaklarda muhatap şirket tüzel kişiliği olduğu için, tek kişi ortak kendine ait diğer malvarlığı değerlerini şirketten kaynaklanan borç risklerine karşı koruyabilir¹⁸. Yine tacir sıfatı şirket tüzel kişiliğinde olacağı için, tek kişi ortak, iflasa tabi olma, basiretli davranma gibi tacir olmanın ağır yükümlülüklerinden kurtulacaktır. Bu etkileri nedeniyle, ticaret yapmak isteyen kişiler, tek kişi şirket yapılanmasında ortak olarak ticaret yapmaya yönelmektedirler.

3. Yönetim Kolaylığı ve Kurumsallaşmayı Sağlayıcı Etkisi Bakımından

Tek kişilik şirketlerde yönetim organı tek kişi ortaktan oluşabilir (TTK 359, 623). Tek kişi ortak dilerse dışarıdan ortak olmayan bir yönetici de atayabilir. Ama yönetim sadece ortak olmayan dışarıdaki kişilere bırakılamaz¹⁹.

Şirket yönetiminin şirketin tek pay sahibi kişiden veya onun atayacağı kişilerden oluşması halinde, kararlar oldukça hızlı ve çoğu zaman muhalefetsiz alınır²⁰. Bu durum tek kişilik şirket yönetimi için bir avantaj olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu yapı aynı zamanda, şirket içi ortaklık ilişkilerinden kaynaklanan sorunların ortadan kaldırılmasını sağlayan bir etki gösterir. Tek kişi şirketlerde azınlık gibi bir kavram olmadığı için, genel kurul görüşmelerinin ertelenmesi, özel denetçi atanmasını talep etme gibi azınlık haklarının kullanılması da söz konusu değildir²¹. Özellikle şirketin feshinin talep edilmesine olanak sağlayan azınlık hakkının yarattığı önemli etki ve risk, tek kişilik şirketlerde söz konusu değildir²².

Ayrıca tek kişilik şirketler, gerçek kişi tacir olarak ticaretine devam edip, ticari terk veya ölüm gibi tacir sıfatının sona ermesi ile sonuçlanan ticari faaliyetlerin daha uzun süreli ve kurumsal bir yapıya taşınmasına yardımcı olur. Ortaklık yapısı içine girmek istemeyen ve bu nedenle ticaretine tüzel kişilik oluşturan bir ortaklık kurmaksızın devam eden kişilerin amaçlarına uygun,

---

¹⁸ MEIER, S.17; YILDIZ, s.35.

¹⁹ Tek kişilik şirketlerde tek kişi ortağın yönetim kurulu üyesi olması halinde ibra mümkün değil. Çünkü pay sahibi kendini ibra edemez (TTK m.436). Ancak ortak olmayan birisi yönetim kurulu üyesi seçilirse ibra gerekir.

²⁰ TEKİNALP, s.113 vd.

²¹ ULUSOY, s.35 vd.; MEIER, s.18.

²² AYDOĞAN, 72.

kaçınılan riskleri ortadan kaldıran bir yapı sunar. Bunların yanı sıra, vakıf dernek gibi ticari olarak kurulması mümkün olmayan yapıların amaçlarını gerçekleştirmek için kurdukları işletmelerin şirketleşmesinin sağlanması için de tek kişilik şirket yapılanmasından yararlanılabilir²³.

B. TEK KİŞİLİK ŞİRKETLERİN OLUMSUZ YÖNLERİ VE BUNLARA KARŞI ALINABİLECEK HUKUKİ TEDBİRLER

Tek kişilik şirketlere yönelik olarak, tek kişi şirketin şirket olma ruhuna aykırılık taşıdığı, alacaklılara zarar verme olasılığının yüksek olduğu, özellikle ortak ile şirket malvarlığının ayrılamayacağı, kötüye kullanma aracı olabileceği eleştirileri ileri sürülmesi mümkündür.

Şirkette tek kişinin denetimsiz şekilde istediği kararı alabilmesi, şirket dışında kalan alacaklılar bakımından tehlike yaratabilir. Şirket için alınan kararlar ve şirket malvarlığı hakkında alacaklıların aydınlatılması ve korunması gerekmektedir. Bu haklı endişeleri gidermek isteyen kanun koyucular, aşağıda ayrıntılı şekilde inceleyeceğimiz önlemleri getirmişlerdir.

1. Bildirim Zorunluluğu

Tek kişilik şirketlere ilişkin Avrupa Birliği Onikinci Yönergesinin 3. Maddesinde, tek kişi ortaktan oluşan şirketin yapısının tescil edilmesi ve tek kişi ortağın adı- soyadı, vatandaşlığı gibi kimlik bilgilerinin paylaşılması zorunluluğu getirilmiştir.

Aynı doğrultuda Türk hukukunda da tek kişilik şirketlerde bildirim ve açıklama yükümlülüğüne ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.

Tek kişi şirket kurulması aşamasında, tek kişi ortağın kimlik bilgileri, yerleşim yeri ve vatandaşlığı ile şirketin yapısına ilişkin ana sözleşme bilgilerinin açıklanması zorunludur (TTK 338/2, 339). Bunu yanı sıra, süreç içinde tek kişiye dönüşen şirketlerin de yedi gün içinde, tek kişi şirketin oluştuğuna ilişkin bildirim yükümlülüğü öngörülmüştür.

Türk Ticaret Kanununun 338. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir: “(2) *Pay sahibi sayısı bire düşerse, durum, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde yönetim kuruluna yazılı olarak bildirilir. Yönetim kurulu bildirim aldığı tarihten itibaren yedi gün içinde, şirketin tek pay sahipli*

²³ Vakıf ve dernekler, iktisadi amaçla kurulamazlar. Bu tip yapılar kültürel, toplumsal amaçların sağlanması için kurulmaktadır. Kanunda vakıf ve derneklerin amaçlarını gerçekleştirmek için ticari işletme işletmelerine izin verilmiştir (TTK 16/1, Ticaret Sicili Tüzüğü 76/C).

bir anonim şirket olduğunu tescil ve ilan ettirir. Ayrıca, hem şirketin tek pay sahipli olarak kurulması hem de payların tek kişide toplanması hâlinde tek pay sahibinin adı, yerleşim yeri ve vatandaşlığı da tescil ve ilan edilir. Aksi hâlde doğacak zarardan, bildirimde bulunmayan pay sahibi ve tescil ve ilanı yaptırmayan yönetim kurulu sorumludur.”

Görüldüğü üzere, anonim şirket kurulduktan sonra pay devri, miras, birleşme gibi nedenlerle tek pay sahibine düşülmesi halinde, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde yönetim kuruluna yazılı olarak bildirilmesi gerektiği ve yönetim kurulunun bildirim aldığı tarihten itibaren yedi gün içinde şirketin tek pay sahipli şirket haline geldiğini tescil ve ilan ettireceği düzenlenmiştir. Yine şirketin tek pay sahipli olarak kurulması veya tek pay sahipli hale dönüşmesi halinde tek pay sahibinin adı, yerleşim yeri, vatandaşlığı tescil edilmelidir. Aksi halde bundan kaynaklanan zarar yönetim kuruluna ait olur.

Aynı düzenleme limited şirket için de getirilmiştir. Türk Ticaret Kanununun 574. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

“(2) Ortak sayısı bire düşerse durum, bu sonucu doğuran işlem tarihinden itibaren yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirilir. Müdürler, bildirim alınması tarihinden başlayarak yedinci günün sonuna kadar, şirketin tek ortaklı olduğunu, bu ortağın adını, yerleşim yerini ve vatandaşlığını tescil ve ilan ettirirler; aksi hâlde doğacak zarardan sorumlu olurlar. Aynı yükümlülük, şirketin bir ortakla kurulduğu hâllerde de geçerlidir.”

Limited şirkette tek ortaklık durumu ortaya çıktığı tarihten itibaren yedi gün içinde müdürlere yazıyla bildirimde bulunulması gerektiği ve müdürlerin yazılı bildirim aldığı tarihten itibaren yedi gün içinde yeni durumu ve tek kişi ortağın kimlik bilgilerini, yerleşim yeri ve vatandaşlığını tescil ve ilan ettirmeleri gerekir.

6103 sayılı Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun’da bildirimle ilgili 23. madde düzenlenmiştir.

“Tek pay sahipli anonim şirketler ile tek ortaklı limited şirketler” başlıklı 23. madde metni şöyledir: *“(1) Herhangi bir sebeple bir anonim şirketin tek pay sahibi ve bir limited şirketin tek ortağı olan gerçek veya tüzel kişi, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren onbeş gün içinde, bu sıfatını, adını, adresini, vatandaşlığını, anonim şirketlerde yönetim kuruluna, limited şirketlerde müdüre veya müdürlere noter aracılığıyla bildirir. Bildirimin muhatapları,*

tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, Türk Ticaret Kanununun 338 ve 574 üncü maddelerinde öngörülen hususları tescil ve ilân ettirirler; aksi hâlde anılan maddelerde öngörülen hukukî sonuçlar doğar.”

Görüldüğü gibi kanun koyucu şirketin tek ortağa dönüşmesi halinde bu durumun bildirilmesine özel önem vermiş ve buna ilişkin bir çok düzenleme yapmıştır.

2. Yazılılık Zorunluluğu

Tek kişilik şirketlerde aleniyeti sağlamak ve alacaklıları korumak amacıyla getirilmiş diğer bir düzenleme yazılılık koşuludur. Şirket genel kurullarında alınan kararların ve şirketin tek ortağı ile yapacağı sözleşmelerin yazılı şekil şartına uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekir.

a. Genel kurul kararlarında

Avrupa Birliği Onikinci Yönergesinin 4. maddesinde tek kişilik şirketlerin genel kurullarında alınan kararların yazılılık koşuluna uygun olması gerektiği belirtilmiştir. Yönergede, genel kurul yetkilerinin tek kişi tarafından kullanılacağı, bu tek üye tarafından alınan kararların kaydedilmesi veya yazıyla hazırlanması gerektiği düzenlenmiştir.

Aynı doğrultuda Türk Ticaret Kanununun 408. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“(1) Genel kurul, kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülmüş bulunan hâllerde karar alır.

(2) Çeşitli hükümlerde öngörülmüş bulunan devredilemez görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere, genel kurula ait aşağıdaki görevler ve yetkiler devredilemez:

a) Esas sözleşmenin değiştirilmesi.

b) Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları.

c) (Değişik: 26/6/2012-6335/22 md.) Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması.

d) Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek

akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması.

e) Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi.

f) Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı.

*(3) Tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. **Tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır.***

28.11.2012 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 28481 sayılı Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik ile tek kişilik şirketlerin genel kurullarının yapılış şekli ve düzenlenecek tutanağın şekline ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.

Yönetmeliğin 26. Maddesinin “Toplantı tutanağının düzenlenmesi” başlıklı maddesinin tek kişi şirketlere ilişkin birinci ve beşinci fıkraları şöyledir:

“ (1) Genel kurul toplantısında yapılan görüşmeler ve alınan kararlar; toplantı başkanlığı tarafından tutanağa yazılır. Genel kurul tutanağı, toplantı mahallinde ve toplantı sırasında en az iki nüsha olarak düzenlenir. Tutanak, toplantı başkanlığı ve Bakanlık temsilcisinin katılması gereken toplantılarda Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır. Tek pay sahipli şirketlerde toplantıda hazır bulunan pay sahibinin veya temsilcisinin de toplantı tutanağını imzalaması zorunludur.

(5) Toplantı başkanının, Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunlu olan toplantılarda Bakanlık temsilcisinin veya tek pay sahipli şirkette hazır bulunan pay sahibinin veya temsilcisinin imzalamadığı toplantı tutanakları geçersizdir.”

Yine Yönetmeliğin 43. maddesi ile getirilen düzenleme şöyledir:

“(1) Tek pay sahipli anonim şirketlerin yönetim organlarıncada bu bölümde belirtilen asgari unsurları içerecek şekilde bir iç yönerge hazırlanması ve bu iç yönergenin şirket genel kurulunca onaylanması şarttır. Tek pay sahibi, toplantı başkanlığı için öngörülen tüm görevleri tek başına yerine getirebilir.”

Bu düzenleme ile üçüncü kişiler için yönetim kurulunun aldığı kararlarda ispat kolaylığı sağlanmak istenmiştir.

Tek pay sahipli anonim şirketler için getirilen yazılılık koşulu, tek ortaklı limited şirketler için de öngörülmüştür.

Türk Ticaret Kanununun 616 maddesi şöyledir:

“(1) Genel kurulun devredilemez yetkileri şunlardır:

- a) Şirket sözleşmesinin değiştirilmesi.*
- b) Müdürlerin atanmaları ve görevden alınmaları.*
- c) Topluluk denetçisi ile (...) denetçilerin atanmaları ve görevden alınmaları.*
- d) Topluluk yılsonu finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporunun onaylanması.*
- e) Yılsonu finansal tablolarının ve yıllık faaliyet raporunun onaylanması, kâr payı hakkında karar verilmesi, kazanç paylarının belirlenmesi.*
- f) Müdürlerin ücretlerinin belirlenmesi ve ibraları.*
- g) Esas sermaye paylarının devirlerinin onaylanması.*
- h) Bir ortağın şirketten çıkarılması için mahkemeden istemde bulunulması.*
- ı) Müdürün, şirketin kendi paylarını iktisabı konusunda yetkilendirilmesi veya böyle bir iktisabın onaylanması.*
- i) Şirketin feshi.*
- j) Genel kurulun kanun veya şirket sözleşmesi ile yetkilendirildiği ya da müdürlerin genel kurula sunduğu konularda karar verilmesi.*

(2) Aşağıda sayılanlar, şirket sözleşmesinde öngörüldükleri takdirde genel kurulun devredilemez yetkileridir:

- a) Şirket sözleşmesi uyarınca genel kurulun onayının arandığı hâller ile müdürlerin faaliyetlerinin onaylanması.*
- b) Önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının kullanılması hakkında karar verilmesi.*
- c) Esas sermaye payları üzerinde rehin hakkı kurulmasına ilişkin onayın verilmesi.*

d) *Yan edim yükümlülükleri hakkında iç yönerge çıkarılması.*

e) *Şirket sözleşmesinin 613 üncü maddenin dördüncü fıkrası uyarınca ortakların onayını yeterli görmemesi hâlinde, müdürlerin ve ortakların şirkete karşı bağlılık yükümü veya rekabet yasağı ile bağdaşmayan faaliyetlerde bulunabilmelerinin onayı için gereken iznin verilmesi.*

f) *Bir ortağın şirket sözleşmesinde öngörülen sebeplerden dolayı şirketten çıkarılması.*

(3) *Tek ortaklı limited şirketlerde, bu ortak genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek ortağın genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır.*

Görüldüğü üzere, Türk hukukunda da tek kişi şirkette genel kurul toplantılarında tek kişi tarafından alınan kararların aleniliğinin sağlanması, sonradan değiştirilmesinin önlenmesi ve hukuki güvenlik sağlanması amacıyla yazılı olma bir geçerlilik unsuru olarak getirilmiştir²⁴.

bb. Şirket ile ortak arasında yapılan sözleşmelerde

Tek kişi şirketlerde şirketin tek ortağı ile yapacağı sözleşmeler de yazılı olma koşuluna bağlanmıştır.

Avrupa Birliği Yönergesinin 5. maddesinde tek kişi ile onun temsil ettiği şirket arasında yapılan sözleşmelerin kaydedilmesi veya yazıyla hazırlanması gerektiği düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında, şirketin olağan günlük işlemlerinde yazılılık koşulunun aranmayacağı belirtilmiştir.

Türk hukukunda da, şirketle tek ortak arasında yapılan sözleşmelerin yazılı şekilde olması gerektiği düzenlenmiştir.

Türk Ticaret Kanununun 371. maddesinin 6. fıkrası “*Sözleşmenin yapılması sırasında, şirket tek pay sahibi tarafından ister temsil edilsin ister edilmesin, tek pay sahipli anonim şirketlerde, bu pay sahibi ile şirket arasındaki sözleşmenin geçerli olması sözleşmenin yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır. Bu şart piyasa şartlarına göre günlük, önemsiz ve sıradan işlemlere ilişkin sözleşmelerde uygulanmaz*” şeklindedir.

Türk Ticaret Kanununun 629. maddesinin 2. Fıkrası ise şöyledir: “*Sözleşmenin yapılması sırasında şirket tek ortak tarafından ister temsil*

---

²⁴ TEKİNALP, s.163 vd.

edilsin ister edilmesin, tek ortaklı limited şirketlerde, bu ortak ile şirket arasında yapılan sözleşmenin geçerli olması, sözleşmenin yazılı şekilde yapılmasına bağlıdır. Bu zorunluluk, piyasa şartlarına göre günlük, önemsiz ve sıradan işlemlere ilişkin sözleşmelere uygulanmaz.”

Görüldüğü üzere, gerek anonim şirketlerde gerekse limited şirketlerde tek kişi ortağın şirketle yapacağı sözleşmelerde yazılılık şartının geçerlilik koşulu olarak kabul edilmiştir. Bu şarta uyulmadan yapılan sözleşmeler geçersizdir. Ancak günlük, önemsiz işlemler yazılılık koşuluna uyulmaksızın geçerli bir şekilde yapılabilirler²⁵.

3. Ticaret Ünvanında Belirtme Zorunluluğu

Tek kişilik şirketlere ilişkin yöneltilen önemli eleştirilerden biri de şirketin ünvanında bu konuda bir açıklık olmaması halinde, şirketle işlem yapan kişilerin aldanıp zarara uğrayabileceğidir²⁶.

Doktrinde, bu endişenin haklı bir yönünün olduğu belirtilerek ve tek kişi şirketlere Yönerge taslağında bulunan ancak yönergeye alınmamış olan sipariş mektup ve formlarından şirketin tek ortaklı olduğunu belirtme zorunluluğu getirilmesi ile bu sorunun aşılabileceği önerisi getirmiştir²⁷.

4. Yöneticilerin Sorumluluğu

Tek kişilik şirket yapılanmasında, tek kişinin şirketteki tüm kararları alması, kararın alınma ve uygulanma aşamalarında muhalefetin bulunmaması, şirket yapılanmasındaki ortak karar alma sürecini ve denetim mekanizmalarını etkisiz hale getirmektedir²⁸.

Tek kişi şirketlerde tek pay sahibi aynı zamanda yönetim kurulu üyesi veya müdür olabilir. Bu durumda tüm hak ve yetki kendisinde olur. Tek kişi ortağın pay sahibi olmayan dışarıdan bir yönetim kurulu üyesi veya müdür ataması da mümkündür. Ancak böyle bir durumda dışarıdan atanan yönetim kurulu üyesi veya müdürün yanı sıra tek kişi pay sahibinin de yönetim kurulu üyesi olarak bulunması zorunludur. Bu zorunluluk şirketin yönetiminin ve yönetimden kaynaklı sorumluluğun tamamen şirketin ortağı olmayan kişilere yükletilmesini engellemek amacıyla getirilmiştir. Yönetim yetkisi sorumluluğu

²⁵ TEKİNALP, s.145.

²⁶ MEYER-CORDING, s.11.

²⁷ AYDOĞAN, s.49.

²⁸ MEIER-HAYOZ/FORSTMOSER, s.5.

birlikte getirir. Şirketin kötü yönetimin nedeniyle zarara uğrayan alacaklılar, yöneticilerin sorumluluğuna başvurabilirler (TTK 553-556 vd. ve 644).

Ancak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda alacaklıların yöneticilere karşı sorumluluk davası açabilmesi için şirketin iflas etmiş olması koşulu aranmaktadır (TTK 553, 556/1, 644). Bu düzenlemeler gereğince olası bir iflas halinde, yönetici tek kişi ortağın malvarlığına başvurulabilmesi mümkün hale gelmektedir²⁹.

5. Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması

Tek kişilik şirketlerde özellikle yönetim kurulunda bu tek kişi ve tek pay sahibi olduğu durumlarda, şirketin malvarlığının kişinin kendi menfaati için kullanılabilmesi kolaylaşmakta ve denetim eksikliği nedeniyle alacaklılar daha kolay zarara uğratılmaktadır. Alacaklıların zarar görmesini önleyici en önemli hukuki koruma yolu tüzel kişilik perdesinin aralanmasıdır³⁰.

Temelini dürüstlük kuralından alan bu teori gereğince tüzel kişilik perdesinin arkasına saklanarak, borçtan kurtulmaya, alacaklılara zarar vermeye çalışan ortaklar ortaya çıkan zarardan sorumlu tutulur³¹. Bu teoriyle amaç, kişilerin tüzel kişilik kavramının arkasına saklanması önlenmesidir. Şirketler hukukundaki şirket tüzel kişiliğinin sorumluluğu özellikle anonim şirketlerde ortakların tek borç ilkesine aykırı sonuçlar doğurabilecek bu teori istisnai olarak ve önemli koşulların varlığı halinde kullanılmalıdır³².

Tüzel kişilik perdesinin kaldırılarak sınırlı sorumlu tüzel kişi yerine ortak veya başkaca ilgili kişilere gidilebilmesi için öncelikle bir şirket ortağının Türk Medeni Kanununun 2. maddesine aykırı şekilde şirket tüzel kişiliği arkasına saklanarak sorumluluktan kurtulmaya çalışması gerekmektedir. Bunun kabulü için de malvarlıklarının karışması, iktisadi özdeşliğin olması ve ticari teamüle aykırı kötü niyetli muhasebel hareketlerin varlığı gibi koşulların gerçekleşmesi aranmaktadır³³.

---

²⁹ TEKİNALP, s.240; AYAN, Sorumluluk, s.17 vd.; MEIER, s.341 vd.; VON BÜREN/ STOFFEL/WEBER, s.251 vd.; PULAŞLI, s.746 vd.; AYHAN/ÇAĞLAR/ÖZDAMAR, s.487.

³⁰ MEIER, 17; MEIER-HAYOZ/ FORSTMOSER, s.5; MEYER-CORDING, s.11, AYDOĞDU, s.51.

³¹ ERDEM, s.356 vd.; ANTALYA, s. 146; YILMAZ, s. 240; YANLI, s. 10-12.

³² YÜKSEL, s.267; SAĞLAM, s. 154; YANLI, s. 15-16.

³³ KERVANKIRAN, s.464; ÖZTEK/ MEMİŞ, s. 197 vd. BAUMANN, Art 2, N.2.

Doktrinde mal varlıklarının karışmasına ortaklığa ait malların ücretsiz veya çok düşük ücret karşılığı ortak tarafından kullanılması, şirketler topluluğunda bir şirkete ait malın başka yavru şirketler tarafından bedelsiz ve kayıtsız olarak kullanılması gibi örnekler verilmektedir³⁴.

Yargıtay da bu konuda doktrindeki görüşlerle uyumlu kararlar vermektedir. Yargıtay 22. Hukuku Dairesinin, 14.05.2013 tarihli E. 2012/22684, K. 2013/10887 sayılı kararına göre, *“Tüzel kişilik, oluşturulacak kişiliğin kendine özgü amaç birliği içinde ve bağımsız bir varlık olarak ortaya konabilir. Tüzel kişiliğin malları, onu kuran gerçek kişilerden ayrılır. İşte tüzel kişilik perdesinin ortadan kaldırılması ile gerçek kişilerin sorumluluğuna gidilebilir*³⁵.

Yargıtay’ın kararlarında da tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasının istisnai bir hukuk yolu olduğu, şirketler hukukunun temel ilkelerinin bozulmaması için ciddi bir inceleme neticesinde tüzel kişiliğin kötüye kullanıldığı ve muvazaanın varlığı sonucuna varılması halinde bu yönde karar verilmesi gerektiği belirtilmektedir³⁶.

Tek kişilik şirketlerde, şirket malvarlığı ile ortağın mal varlığının karışması, tek kişinin aldığı kararların uygulanması gibi nedenlerle, şirket tüzel kişiliğinin kötüye kullanıldığı ve muvazaanın bulunduğu sonucuna gidilmesi daha kolaydır. Şirketin tek kişiden oluşması ve ortağın yönetim kurulu üyesi olması perdenin kaldırılması teorisinin uygulanması için tek başına yeterli değildir. Ancak tüzel kişilik perdesinin kaldırılmasının son çare olduğu, istisnai bir düzenleme olduğu unutulmamalı ve bu hukuki yola çok titiz bir incelemeden sonra somut deliller varsa başvurulmalıdır.

6. Diğer Hukuki Tedbirler

Tek kişilik şirket yapılanmasından alacaklıların zarar görmesini önleyici tedbirler olarak, anonim şirketlerde yönetim kurulu üyeleri ve limited şirket ortakları için öngörülen şirkete borçlanma, şirketle işlem yapma ve rekabet etme yasaklarının, yönetici olsun olmasın tek kişi pay sahibini kapsayacak şekilde genişletilmesi düşünülebilir.

³⁴ SAĞLAM, s.158; YÜKSEL, s.274.

³⁵ Kararın tam metni için bk. www.kazanci.com.

³⁶ Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin, 12.05.2016 tarihli, E. 2015/17186, K. 2016/8755 sayılı kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin, 11.12.2017 tarihli E. 2016/5148, K. 2017/7084 sayılı kararları (www.kazanci.com).

Türk Ticaret Kanununun ilk halinde geniş bir şekilde düzenlenen 358 madde, 6335 sayılı Kanunun 15. maddesi ile önemli bir değişikliğe uğramış ve borçlanma yasağının kapsamı oldukça daraltılmıştır.

Madde metni şöyledir:

“ Pay sahipleri, sermaye taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ifa etmedikçe ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte kârı geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde olmadıkça şirkete borçlanamaz.”

Yönetim kurulu üyelerinin şirketle işlem yapması ve şirkete borçlanmasına ilişkin getirilen düzenleme ise 395. Maddedir. İlk haliyle oldukça geniş kapsamlı düzenlenen madde 6335 sayılı Kanunun 17. Maddesi ile oldukça daraltılmıştır.

Madde metni şöyledir:

“ (1) Yönetim kurulu üyesi, genel kuruldan izin almadan, şirketle kendisi veya başkası adına herhangi bir işlem yapamaz; aksi hâlde, şirket yapılan işlemin batıl olduğunu ileri sürebilir. Diğer taraf böyle bir iddiada bulunamaz.

(2) (Değişik: 26/6/2012-6335/17 md.) Pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan 393 üncü maddede sayılan yakınları şirkete nakit borçlanamaz. Bu kişiler için şirket kefalet, garanti ve teminat veremez, sorumluluk yüklenemez, bunların borçlarını devralamaz. Aksi hâlde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklıları bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için doğrudan takip edebilir.

(3) 202 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, şirketler topluluğuna dâhil şirketler birbirlerine kefil olabilir ve garanti verebilirler.

(4) Bankacılık Kanununun özel hükümleri saklıdır.”

Aynı hükümlerin limited şirketler bakımından da uygulama alanı bulacağına ilişkin Türk Ticaret Kanununun 644. Maddesinin 1. Fıkrasının b bendi düzenlemesi getirilmiştir.

Bu düzenleme şöyledir:

“ (1) Aşağıda madde numaraları bildirilen anonim şirketlere ilişkin hükümler limited şirketlere de uygulanır:

b) (Değişik: 26/6/2012-6335/32 md.) Feshe ilişkin 353 üncü madde, şirkete karşı borçlanma yasağına ilişkin 358 inci madde, müdürlerin

yakınlarının şirkete borçlanmasına ilişkin 395 inci maddenin ikinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlesi hükümleri, kâr payı avansına ilişkin 509 uncu maddenin üçüncü fıkrası.”

Bu düzenlemelere, yönetim kurulu üyesi olsun olmasın, tek pay sahibinin şirkete borçlanamayacağı, bu kişiler için şirketin kefalet, garanti ve teminat veremeyeceği, sorumluluk yüklenemeyeceği, bunların borçlarını devralamayacağı hususları eklenmelidir. Yine tek kişi ortağın bu hükümlere aykırı davranması halinde, şirkete borçlanılan tutar için şirket alacaklılarının bu kişileri, şirketin yükümlendirildiği tutarda şirket borçları için doğrudan takip edebileceği düzenlenmelidir.

Yönetim kurulu üyelerinin şirketle işlem yapma ve şirketle menfaat çatışması olması hallerinde karar alma yasağı (TTK 394) da tek pay sahibinin işlemlerini kapsayıcı şekilde genişletilmelidir³⁷. Özellikle tek kişi pay sahibine ödenecek genel yönetim gideri, ücret, yolluk, temsil masrafı vs adı altındaki harcamalarda fahiş olan kısmının geçersiz sayılacağı ve olağan miktarı aşan kısmından tek kişi ortağın kendi malvarlığından sorumlu tutulacağı düzenlenmelidir.

Yine Kanunda tek kişi ortak için rekabet yasağının varlığı ve bunun aksinin öngörülemeyeceği açıkça düzenlenerek olası olumsuzluklar önlenmelidir.

III. TEK KİŞİLİK ŞİRKETLERİN UYGULANMASINA İLİŞKİN BAZI TESPİTLER

A. TEK KİŞİLİK ŞİRKETLERE İLİŞKİN YÜKSEK MAHKEME KARARLARI

Tek kişilik şirket kurma olanağı 2012 tarihinden itibaren kabul edildiği için, bu şirket yapılanmasına ilişkin Bölge Adliye Mahkemeleri ve Yargıtay kararlarına az sayıda da olsa rastlanılmaktadır.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 11.10.2013 tarihli E. 2013/1126, K. 2013/1810 sayılı kararında, anonim şirketlerin ortak sayısının beşin altına düşmesinin fesih nedeni oluşturmayacağını, 6102 sayılı Kanun ile tek kişi şirket kurma olanağının tanındığını, bu imkânın 6103 sayılı Yürürlük Kanununun 3. Maddesi gereğince eski uyuşmazlıklara da uygulanacağını kabul etmiştir³⁸.

³⁷ TEKİNALP, s.149-150.

³⁸ Kararın tam metni için bk. www.kazanci.com.

Yine Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 30.9.2013 tarihli E. 2012/19135 K. 2013/17081 sayılı kararında, limited şirketin ortaklarının aralarındaki anlaşmazlıklar nedeniyle şirketin devamının mümkün olmadığı gerekçesiyle açılan şirketin feshi ve tasfiyesi davasında, davanın devamı sırasında 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte anılan Kanunun 636/3 maddesi uyarınca davacı ortağın payının gerçek değeri ödenerek davacının şirketten çıkarılması talebinin incelenmesi gerektiğini belirterek, Kanunun 573. maddesi uyarınca tek kişilik şirketin mümkün olduğunu ve bu husus üzerinde durulmadan karar verilmemesi gerektiği gerekçesiyle yerel mahkemenin kararını bozmuştur³⁹.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 15.9.2014 tarihli E. 2013/16839 K. 2014/13740 tarihli kararında, mahkemece, uyulan bozma ilamına göre yapılan yargılama sonucunda, 01/07/2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK'nın 124 vd. maddeleri uyarınca artık tek ortaklı ticaret şirketlerinin kurulması mümkün olduğundan bu yöne ilişkin ayrıca değerlendirme yapılmadığı, mahkemece bozmaya uyulmasına rağmen artık tek ortaklı şirket kurulmasının 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu uyarınca mümkün olduğu gerekçesiyle MÖHUK hükümleri tartışılmaksızın ve uygulanacak hukuk kesin şekilde belirlenmeksizin Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre karar verilmesini doğru bulmamıştır.

İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 11. Hukuk Dairesi, 19.07.2017 tarihli, E. 2017/649 K. 2017/798 sayılı kararında koşulları varsa % 5 ve % 95 oranında iki kişiden oluşan limited şirkette, ortaklardan birinin çıkarılmasının ve şirketin tek ortak ile devamının mümkün olduğu yönünde karar verilmiştir⁴⁰.

Görüldüğü gibi yüksek mahkeme kararlarında, tek kişi şirket yapılanmasının yeni kanun ile kabul edildiği, tek kişi şirket kurulması imkânının eski kanun döneminde ortaya çıkan uyuşmazlıklara da uygulanması gerektiği ve bu düzenlemeler dikkate alınarak somut uyuşmazlıkta karar verilmesi gerektiği açıkça vurgulanmıştır.

B. TEK KİŞİLİK ŞİRKETLERE İLİŞKİN SAYISAL VERİLER

Tek kişilik şirketlere ilişkin olarak sayısal veriler incelendiğinde, uygulamada tek kişilik şirketlere oldukça ihtiyaç duyulduğu ve kişilerin şirket kurarken bu yapıyı tercih ettikleri görülmektedir.

---

³⁹ Kararın tam metni için bk. www.kazanci.com.

⁴⁰ Kararın tam metni için bk. www.kazanci.com.

Tarafımızca TOBB istatistik verileri kullanılarak hazırlanan tek kişilik şirketlere ilişkin tablo şöyledir;

TABLO 1: YILLAR İTİBARIYLA KURULAN TEK KİŞİLİK ŞİRKET SAYISI

YILLAR	2012 ¹		2013		2014		2015	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Anonim Şirket	978	37,9	3863	44,3	5348	54,4	6717	56,2
Limited Şirket	2580	43,66	21889	54,3	27577	58,2	30324	61,6
YILLAR	2016 ²		2017		2018		2019 (MAYIS)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Anonim Şirket	12858	57,2	7335	57,1	7195	59,9	2746	58,4
Limited Şirket	58997	62,2	38473	64	48855	65,7	21135	69,1

Kaynak: Tablo <https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php> 'deki verilerden yararlanılarak yazar tarafından oluşturulmuştur.

Türkiye'de 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Temmuz 2012 yılından itibaren tek kişi şirket kurulması imkanı sağlandıktan sonra, büyük bir hızla tek kişi şirket kuruluşlarının gerçekleştiği gözlenmektedir.

2013 yılından itibaren Türkiye'de yıl içinde kurulan şirketlerin yarısına yakını tek kişi şirket şeklinde kurulmaya başlanmıştır.

2013 yılında tek pay sahibi ile kurulan anonim şirket sayısı tüm yıl boyunca kurulan anonim şirketlerin % 44, 3'ünü oluşturmaktadır.

2014 yılında kurulan tek pay sahipli anonim şirketlerin, o yıl içinde kurulan tüm anonim şirketlere oranı % 58, 2'tür.

¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6103 sayılı Yürürlük kanunu gereğince tek kişi şirket kurma imkanı 01.07.2012 tarihi itibarıyla mümkün hale gelmiştir.

² Yapılan incelemede Kasım 2016 tarihinde şirket kurulmasının çok yüksek bir sayıya ulaştığı, 2016 yılında kurulan şirket sayısındaki artışın Kasım ayındaki yoğun şirket kurulumundan kaynaklandığı görülmektedir. Kasım 2016 yılında kurulan tek kişi anonim şirket sayısı ve tek kişi limited şirket sayısıdır. (Bk. <https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Sayfalar/KurulanKapananSirketistatistikleri.php>)

2015 yılında kurulan tek pay sahipli anonim şirketlerin, o yıl içinde kurulan anonim şirketlere oranı, % 61, 6'dır.

2016 yılında kurulan tek pay sahipli anonim şirketlerin, o yıl içinde kurulan anonim şirketlere oranı, % 61, 6'dır.

2017 yılında kurulan tek pay sahipli anonim şirketlerin, o yıl içinde kurulan anonim şirketlere oranı, % 57,1'dir.

2018 yılında kurulan tek pay sahipli anonim şirketlerin, o yıl içinde kurulan anonim şirketlere oranı, % 59,9'dur.

2019 yılının ilk beş ayı (ocak- mayıs) içinde kurulan tek pay sahipli anonim şirketlerin, 2019 yılının ilk beş ayında kurulan tüm anonim şirketlere oranı, % 58, 4'dir.

Görüldüğü üzere, anonim şirketlerintek pay sahipli şekilde kurulması uygulamada oldukça tercih edilen bir yöntemdir. Şirketlerin tek pay sahibinden oluşması oranı, 2012- 2013 yılları itibariyle o yıl içinde kurulan şirketlerin yarısına ulaşmıştır. Takip eden yıllarda oransal olarak artış göstererek, 2018-2019 yıllarında, o yıl içinde kurulan anonim şirketler içinde % 60'lık bir orana ulaşmıştır.

Benzer durum, tek ortaklı olarak kurulan limited şirketler için de söz konusudur.

2013 yılında tek ortak ile kurulan limited şirket sayısı tüm yıl boyunca kurulan limited şirketlerin % 54, 3'ünü oluşturmaktadır.

2014 yılında kurulan tek ortaklı limited şirketlerin, o yıl içinde kurulan tüm limited şirketlere oranı % 58, 2'dir.

2015 yılında kurulan tek ortaklı limited şirketlerin, o yıl içinde kurulan tüm limited şirketlere oranı % 61, 6'dır.

2016 yılında kurulan tek ortaklı limited şirketlerin, o yıl içinde kurulan tüm limited şirketlere oranı % 62, 2'dir

2017 yılında kurulan tek ortaklı limited şirketlerin, o yıl içinde kurulan tüm limited şirketlere oranı % 64'tür.

2018 yılında kurulan tek ortaklı limited şirketlerin, o yıl içinde kurulan tüm limited şirketlere oranı % 65,7'dir

2019 yılının ilk beş ayı (ocak- mayıs) içinde kurulan tek ortaklı limited şirketlerin, 2019 yılının ilk beş ayında kurulan tüm limited şirketlere oranı, % 69,1'dir.

Bu verilere göre, tek ortaklı olarak limited şirket kurulması uygulamada oldukça tercih edilen bir yöntemdir. Limited şirketlerde şirketlerin tek ortaklı oluşması oranı, 2012- 2013 yılları itibariyle o yıl içinde kurulan limited şirketlerin yarısına ulaşmıştır. Takip eden yıllarda oransal olarak artış göstererek, 2018- 2019 yıllarında, o yıl içinde kurulan anonim şirketler içinde % 68'lik bir orana ulaşmıştır.

Tüm bu veriler, tek kişilik şirkete uygulamada ihtiyaç duyulduğunun ve tek kişilik şirket yapılanmasının benimsendiğinin göstergesidir. Yukarıda tek kişilik şirketlerin olumlu yönlerini açıkladığımız kısımda ayrıntılı olarak belirttiğimiz, hızlı ve kolay karar alma süreci, yetkinin tek elde toplanması, kurumsallaşmasının sağlanması ve ortak ile şirket malvarlığının ayrılarak, kişilerin ticarete sınırlı sorumluluk sisteminden yararlanabilmelerinin sağlanması tek kişilik şirketlere olan ilgi ve rağbeti artırmıştır.

KAYNAKÇA

AKYOL, Şener: **Dürüstlük Kuralı ve Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı**, 2.Baskı, Vedat Yayıncılık, İstanbul, 2006.

ANTALYA, Gökhan: “Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Teorisi”, Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Sempozyumu, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, İstanbul, 2008, s.143-151.

AYAN, Özge: “Anonim Şirketin Genel Kurul Kararı ile Kendi Paylarını İktisap Etmesi veya Rehin Almasının Koşulları (TTK 379)”, **Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XVII, 2013, S.1-2, s.185-214. (AYAN, Kendi Paylarını İktisap).

AYAN, Özge: “Yeni Türk Ticaret Kanununda Anonim Şirketin Haklı Sebeplerle Feshi Davası (531. Madde)” **Legal Hukuk Dergisi**, Haziran 2011, s.2237-2266. [AYAN, (2011)].

AYAN, Özge: **Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Sadakat Yükümlülüğü ve Bu Yükümlülüğün İhlalinin Sonuçları**, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013. (AYAN, Sorumluluk).

- AYDOĞAN, Fatih: **Tek Kişi Ortaklığı**, Vedat Yayıncılık, İstanbul, 2012.
- AYHAN, Rıza/ÇAĞLAR, Hayrettin/ÖZDAMAR, Mehmet: **Şirketler Hukuku, Genel Esaslar**, Yetkin Basımevi, Ankara, 2019.
- BAFRA, Erdem: “İngiliz Mahkemelerince Şirket Tüzel Kişiliği Perdesinin Kaldırılması”, **TBB Dergisi**, S. 2014 / 112, Ankara s.356-372.
- BALLERSTEDT, Kurt: “Zur Rechtsstellung des Auftraggebers eines Strohmannes nach GmbH-Recht”, **JZ** 1960, s.513-518.
- BAUDENBACHER, Carl: H Honsell/N Vogt/R Watter (eds), **Basler Kommentar Obligationenrecht II: Art. 772-774 und 775 OR**, 4. Auflage, Helbing & Lichtenhahn Verlag, Basel 2012.
- BAUMANN, Max: **Zürcher Kommentar Band/Nr. I/1, Einleitung, Art. 1-7 ZGB Kommentar zum Schweizerischen Zivilgesetzbuch, Einleitung, Das Personenrecht**, Dritte völlig neu bearbeitete Auflage, Schulthess Verlag, Zürich, 1998.
- BRAENDEL, Oliver C.: “Die Auswirkungen der 12. Gesellschaftsrechtlichen EG- Richtlinie auf die Einmann- AG”, **Festschrift für Alfred Kellermann zum 70. Geburtstag**, Berlin, Newyork, 1991, s.16- 25.
- ÇAMOĞLU, Ersin: “Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Kamu Borçlarından Dolayı Sorumluluğu”, **Prof. Dr. Gülgören Tekinalp’e Armağan**, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni (Yıl. 23 Sayı: 1-2/2003), s.139- 146.
- DRYGALA, Tim / STAAKE, Marco / SZALAI, Stephan: **Kapitalgesellschaftsrecht**, Springer Verlag, Berlin, Heildelberg, 2012.
- KERVANKIRAN, Emrullah: “Sermaye Ortaklıklarında Sınırlı Sorumluluk İlkesine Önemli Bir İstisna, Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması”, **Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C. XI, S. 3–4, 2007, s.454-472.
- LUTTER, Marcus: “Das neue –Gesetz für kleine Aktiengesellschaften und zur Deregulierung des Aktienrechts”, **AG 1994**, s.429-447.
- MEIER, Robert: **Die Aktiengesellschaft**, Stämpfli Verlag, Zürich, Basel, Genf, 2005.
- MEIER-HAYOZ, Arthur/FORSTMOSER, Peter: **Schweizerisches**

Gesellschaftsrecht, Stämpfli Verlag AG, Bern, 2007.

MEYER-CORDING, Ulrich: “Der Kritiker der Einmann-GmbH- ein Rufer in der Wüste?”, **JZ 1978**, s.10-12.

OBERHOLZER, Dominik: **Die Einmann- GmbH im europäischen, deutschen, englischen und schweizerischen Recht**, Diss. Freiburg i.Ue, Uznach, Freiburg, 2000.

ÖZTEK, Selçuk/MEMİŞ, Tekin: “Şirketler Hukuku ve İcra İflas Hukuku İlkeleri Karşısında Borçlu Şirketin Alacaklılarının Hakim Ortağa Karşı Korunması ” **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu**, İstanbul, 2008, s. 195-214.

POROY, Reha./TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin: **Ortaklıklar Hukuku II**, 13. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.

PULAŞLI, Hasan: **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, 5. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2017.

SAĞLAM, İpek: “Tüzel Kişilik Perdesinin Aralanması Kavramına Genel Bir Bakış”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu**, İstanbul, 2008, s. 153-159.

SCHMIDT, Karsten / LUTTER, Marcus: **Aktiengesetz Kommentar**, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2008.

TEKİNALP, Ünal: **Tek Kişilik Ortaklıklar I, Tek Paysahipli Anonim Ortaklık**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2011.

TÜRK, Ahmet: **Anonim Ortaklığın Kendi Paylarını Edinmesi**, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.

ULUSOY, Erol: **Anonim Şirketlerde Bireysel ve Azınlık Pay Sahibi Hakları**, 2. Baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2016.

VON BÜREN, Ronald/ STOFFEL, Walter A./ WEBER, Rolf H.: **Grundriss des Aktienrechts**, 2. Auflage, Schulthess Verlag, Zürich, Basel, Genf, 2007.

VON DER CRONE, Hans Casper: **Aktienrecht**, Stämpfli Verlag, Bern, Zürich, 2014.

WESTERMANN, Harm Peter: Bürgers/Körper, **Heidelberger Kommentar**,

C.F. Müller, Heidelberg 2008.

YANLI, Veliye: **Anonim Ortaklıklarda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması**, Beta Yayınevi, İstanbul, 2000.

YILDIZ, Şükrü: **Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku**, Arıkan Yayınevi, İstanbul, 2007.

YILMAZ, Lerzan: “Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması Meselesi Hakkında İsviçre Federal Mahkemesi Kararları Işığında Düşünceler”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu**, İstanbul, 2008, s. 233-258.

YÜKSEL, Kemalettin, “Şirketler Hukukunda Tüzel Kişilik Perdesinin Kaldırılması, Örtünün Aralanması”, **Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, I. Uluslararası Ticaret Hukuku Sempozyumu**, İstanbul, 2008, s.261-275.

